

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

26.08.2016 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

BG on air

✓ 350 млн. лева ще бъдат отделени за модернизация на българската наука

Предвиждат се средства за центрове за върхови постижения и компетентност по европрограмата за наука.

350 млн. лв от ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" ще бъдат насочени към развитие на българската наука.

200 млн. лв. ще бъдат отделени за Центровете за върхови постижения и още 150 млн. лв. за Центровете за компетентност.

Това обяви министърът на образованието и науката Меглена Кунева, която представи пред учените от Българска академия на науките насоките за кандидатстване по ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" приоритетна ос 1 – научни изследвания.

Кандидатването е за изграждане и развитие на центрове за върхови постижения и на центрове за компетентност, обяви вицепремиерът и министър на образованието и науката Меглена Кунева днес в БАН, съобщават от просветното министерство.

Тя съобщи, че се предвижда до 23 януари 2017 г. да се разработят и представят проектните предложения за изграждане и развитие на центрове за върхови постижения.

В следващите години се предвижда у нас да бъдат изградени четири новопостроени инфраструктурни комплекси - центрове за върхови постижения, насочени към фундаменталните научни изследвания. В тях трябва да работят повече от 70 нови изследователи по над 40 съвместни проекти. Ще има и осем новопостроени инфраструктурни центрове за компетентност, фокусирани върху приложни научни резултати. В тях ще работят над 100 нови изследователи в повече от 110 научни съвместни изследователски проекти между центровете и бизнеса, обясни Кунева.

По думите ѝ центровете за компетентност се очаква да запазят българската икономика с иновации, които ще са "двигателят" за приложимост на науката, за продаваемост и за комерсиализация на науката. Целта на инвестициите е изграждане и модернизация на научноизследователската инфраструктура, необходима за изследователска и иновационна дейност.

Бюджетите и за двете процедури са разпределени в четири основни тематични области - мехатроника и чисти технологии, информатика, информационни и комуникационни технологии, индустрия за здравословен живот и биотехнологии, нови технологии в креативните индустрии.

За проектите може да кандидатстват научноизследователските институти, висшите училища и техни основни звена, БАН и Селскостопанската академия, публични и частни научни организации, юридически лица с нестопанска цел, иновационни клъстери, консорциуми между публични и частни научни организации. Всички тези институции трябва да бъдат регистрирани в регистъра за научна дейност, поддържан от МОН, като извършващи научна и изследователска дейност.

За тези проекти не се изисква съфинансиране от бенефициентите.

Мениджър

✓ България има уникалния шанс да започне да прави градски миниелектромобил с широка приложимост

България има уникалния шанс да започне да прави градски миниелектромобил с широка приложимост, както за лично използване, така и за нуждите на различни бизнеси.

Произведеният у нас електромобил Harmony (Хармони) ще бъде официално представен пред широка публика на 29 август, от 10:00 часа, на паркинга на THE MALL (бул. "Цариградско шосе" 115з). То ще бъде съпътствано от откриването на зарядна станция и тест драйв с различни марки електромобили.

Harmony се разработва в рамките на проектите PlusMOBY и FreeMOBY (Устойчива градска е-МОБИлност), по които Българска асоциация Електрически Превозни средства (БАЕПС) работи в консорциум с партньори от Италия, Великобритания, Испания, Полша, Австрия, Дания и Румъния с финансиране по Седма рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания.

МОБИ-колите със слънчеви батерии на покрива съчетават в едно предимствата на възобновяемата енергия от слънцето и екологичния електромобилен транспорт, който е без алтернатива за по-чиста, по-безшумна и здравословна градска среда. Продукцията на над 80 фирми в страната се използва във водещи марки от автомобилната индустрия и амбицията на БАЕПС да се използва тези компетенции за Хармони. Дизайнът е направен в рамките на проекта от водещи италиански автомобилни дизайнери, а колата може да се произвежда и в България както за вътрешния пазар, така и за износ. Български инженери моделират и оптимизират запазването на вторичните енергоконсуматори (фарове, чистачки, отопление). Част от калкулациите и планирането на бъдещото производство също се правят в България.

Параметрите - до 150 км пробег с едно зареждане; скорост от над 90 км/ч. при четири часа пълно зареждане от обикновен контакт; сменяеми акумулатори, зареждани и на външна станция, а при необходимост храняващи външни консуматори – правят Harmony широкоприложима - от персонален пътнически електромобил до мини-пикап за разнос на стоки и храни. Harmony заема площ по-малка от едно стандартно паркомясто и това я прави изключително подходяща за тесните градски улици и постоянно недостигащи места за паркиране.

[Телевизия Блумбърг](#)

✓ Как се развива пазарът на електромобили в България

Красен Матеев от БАЕПС в Бизнес старт, 26.08.2016.

Напълно е възможно България да стане един от производителите на електромобили. През последната една година технологиите се развива доста бързо в световен мащаб - както по отношение на тези автомобили, така и по отношение на зарядната инфраструктура. В България изглежда не изоставаме и се поражда все по-голям интерес. Това заяви Красен Матеев от Българска асоциация електрически превозни средства в ефира на "Бизнес старт" с водещ Иван Нончев по Bloomberg TV Bulgaria.

Той обяви, че към момента между 50 и 60 са зарядните станции с различен капацитет в страната. Те са основно в големите градове - София, Пловдив, Бургас, Варна, Русе, като броят им непрекъснато расте.

По думите му електромобилите имат два основни аспекта - те са доста по-удобни от конвенционалните автомобили, а инвестицията в тях е икономически оправдана.

Матеев представи и проект на мини електромобил, предназначен за бизнеса, който асоциацията разработва в консорциум с няколко европейски държави. Върху едно стандартно шаси ще може да се слага различен тип каросерии и купета в зависимост от това за какво ще се ползва. Предвидено е това да може да става лесно и бързо.

[Econ.bg](#)

✓ Инж. Теодор Осиковски: Четвърти сме по заваряване в света, а имаме недостиг от заварчици

Без подкрепа на държавата и усилията на работодателите няма да решим проблема с кадрите, казва Председателят на Български съюз по заваряване.

Инж. Осиковски, заварчик се оказва една от най-дефицитните професии в България. Наскоро наши млади заварчици участваха в Международното състезание по заваряване 2016 Beijing "ARC Cup" в Китай? Как се представиха?

- Можем да оценим нашето представяне като изключително добро, нещо което показва качеството и нивото на заваряване в България. Това е най-престижното професионално състезание, чието провеждане започна през 2010 година и се провежда на всеки две години. Участието в състезанието позволява на младите заварчици да покажат уменията, да обменят опит помежду си. Българското участие в него започна през 2012 година с разработване на методика за провеждане на националните състезания за млади заварчици. Най-добре представителите се от тях и класирани на челните места представят страната в Пекин. Първоначално регламентът допускаше участие на заварчици от 18 до 28 години, но преди две години той бе променен и възрастовата граница за участие бе увеличена до 35 години поради глобалната тенденция от застаряване на населението. Средно индивидуално участващите в него са около 300, а отборите са 30-38. През 2012 година, когато участвахме за първи път, Петьо Опров зае трето място в индивидуалното класиране. През 2014 година бяхме четвърти отборно. Участието ни през тази година е показателно - Лилян Тодоров е втори в индивидуалното класиране в заваряване по метод 135, а отборът ни отново четвърти.

Какъв е интересът на младите хора към професията?

- Професията е добре платена, интересна, крие редица предизвикателства. Тя изисква отговорност, високо лично самосъзнание, прецизност и търпение. Заварчикът трябва да може да работи в екип. Доскоро международно бе признато, че заваряването не е особено привлекателна професия поради своята специфика - мръсно, прашно, опасно, което накратко се квалифицира с т.н 3D (dirty, dangerous and dusty). Днес отношението към него е променено или е в процес на промяна. Абревиатурата 3D постепенно се заменя с 3C (clean, cool and clever) - чисто, хладно и умно, т.е. без риск от лъчение и високи температури, компютъризирано. Това променено отношение я прави привлекателна и предпочитана.

През последните години в България се наблюдава тенденция на намален интерес на младите хора към професията заварчик и координатор по заваряване. Смятаме, че ако през следващите години тази тенденция се запази, то бизнесът в момента и в бъдеще ще изпитва недостиг от висококвалифицирани кадри. Държа да подчертая, че проблемът с недостига на кадри не стои пред компаниите, членове на Българския съюз по заваряване. В същото време се наблюдава тенденция на намалено търсене на заваръчни кадри, което е резултат от икономическата стагнация през последните години и кризата в отрасли като енергетиката и строителството.

По информация на нашите експерти чуждестранните клиенти са много взискателни и търсят кадри с компетенции и висока квалификация при добро заплащане. За последните 14 години Български център за квалификация в заваряването внедри Международна хармонизирана система за обучение и квалификация и издаде повече от 600 дипломи, признати в над 55 страни. Като организация се стремим да запазим достигнатото ниво и качество на обучение и непрекъснато работим за повишаването му.

Как смятате, че може да бъде решен проблемът с недостига на кадри?

- Без подкрепата на държавата и усилията на БСЗ и работодателските организации проблемите на кадрите, нивото и качеството на обучение и повишаване на квалификацията, не могат да бъдат решени. За регионите с висока безработица обучението в лицензирани от НАПОО центрове за обучение, избрани от агенцията и БСЗ, е една алтернатива. Ние като

организация приехме Процедура за признаване на документи за правоспособност и достъп до регулираната професия заварчик, издадени от държави, нечленки на ЕС и Европейското Икономическо Пространство. Смятаме, че това е един от начините за частично преодоляване на недостига на кадри.

Кои са причините за намаления интерес към професията заварчик?

- Намаленият интерес се дължи донякъде на модата по отношение на някои професии. Той е свързан с професионалното ориентиране и информацията, която професионалните гимназии предоставят за професията и възможностите за професионално развитие след завършването. В повечето от тях не се работи достатъчно за добрата подготовка на кадрите, което води до прекъсване на връзката между образованието и бизнеса. Ние смятаме, че нуждите на бизнеса трябва да се обвързани с приемите на професионалните гимназии. От няколко години работим за засилване на връзките с училищата и за подобряване информираността на младите хора за професията.

Трябва да се повиши нивото и качеството на обучение на кадрите в центровете за обучение като се използват добри практики и работещи европейски модели.

Наблюдаваме и намален интерес за обучение в Български център за квалификация в заваряването, което вероятно се дължи на факта, че младите хора трябва сами да инвестират в обучение и повишаване на квалификацията си или това да направят техните работодатели. В някои страни, например Белгия действа схема, при която курсистите по заваряване заплащат висока такса за обучение, но след като получат съответната диплома, гарантираща качествено обучение в лицензиран център, при добро представяне по време на обучението, получават обратно съществена част от заплатената сума от съдружие на работодателите. По този начин работодателите в страната имат качествено обучени заварчици, а курсистите са мотивирани да се обучават, както трябва.

Какво е качеството на обучение в лицензираните центрове на НАПОО?

- От няколко години работим за повишаване на качеството на обучение в центровете. В момента в страната работят над 240 лицензирани центрове, в които се обучават годишно около 2000 заварчици. Въпреки техния брой съвсем малко са онези, които издържат на критериите за международни заварчици с международно призната диплома. За съжаление материалната база, в повечето от тях, на която се обучават бъдещите заварчици не е добра и се нуждае от модернизация и трябва да се потърсят механизми за финансиране на обновяването на центровете. Имаме и предложения за нормативни промени, които са насочени към повишаване на нивото и качеството на обучение.

[Списание Enterprise](#)

✓ Експерт: Една четвърт от българската икономика се крепи на евросубсидии

Една четвърт от българската икономика се крепи на евросубсидии, съобщи Кирил Петков, съосновател на Центъра за икономически стратегии и конкурентоспособност. Коментарът е по повод изследване, проведено от центъра и MOVE.BG. Изследването е установило, че само 21% от българските компании имат експортен потенциал в момента. По принцип в световен мащаб се счита за нормално около 1/3 от една икономика да има експортен потенциал.

Средният приход на служител като някакъв измерител на конкурентоспособност и добавена стойност за фирмите, които обслужват вътрешния пазар, е с 40% по-висока в сравнение с фирмите, които обслужват външните пазари. Това е аномалия, коментира експертът пред BloombergTV.

Според него тази аномалия се дължи на факта, че държавният дълг нарасна и този ресурс, както и приходите от евросубсидии, влизат основно във фирмите с локален фокус. Така се получава, че по-малко конкурентоспособните фирми имат по-високи параметри на добавена стойност.

Кирил Петков смята, че ако държавата спре да взема външни заеми и евросубсидиите започнат да намаляват, една четвърт от икономиката би изчезнала.

[Webcafe](#)

✓ Докато и последната гайка за Белене е в България

Проектът за АЕЦ "Белене" се активира винаги, когато има излишък в бюджета на България.

Не знам защо всички се учудват, че Русия има интереси в България, в определени части на Европа, пък и в Брюксел и Вашингтон. Нормално е да имат и да ги защитават, дори да влизат в противоречие с нашите - ако изобщо сме наясно какви са българските национални интереси. Може би по-важният въпрос е - дали изобщо знаем как да ги защитаваме и разпределяме. Енергетиката е типичен пример.

Проектът за АЕЦ "Белене" се активира винаги, когато има излишък в бюджета на България. Тогава за Русия, чрез конкретни компании, се оказва важно да вземе тези допълнително събрани приходи от българските данъкоплатци. Така беше по време на правителството на Саксбурготски, което възобнови проекта "Белене" след две десетилетия застой. Така е и сега. Може би ще е така и след години.

Толкова ли са много нашите пари, че Русия не може без тях? Не, не са толкова, но колкото по-бавно се развиваме, толкова по-лесни сме за манипулация. Чух "специалисти" да казват - ние първо да си платим, пък после ще видим. Какво точно ще видим? Инвеститори? Някой ще налее 10 млрд. евро за сините ни очи?

Не е важно дали проектът ще се случи, важното е да продължи да тежи като воденичен камък.

Може и да няма "АЕЦ Белене" - важното е да не се допусне друг вид ядрена енергетика в България, освен руската. Да не би да дойдат истински инвеститори, за да се види разликата с "Руските стратегически инвеститори", които не са нищо повече от търговци. А и ако може да се приберат и български пари, без да сме получили нищо в замяна - досега все още не знаем какво е произведено за "Белене", а и май не сме го видяли.

На шега или не - един български политик, който е виждал произведено руско и американско ядрено оборудване, казва, че руското прилича на скрап. Колкото и да е метафорично изказването му, то е достатъчно показателно.

Русия не само е голяма държава, но в много отношения е много умна държава, особено в отношението ѝ спрямо България. Никой няма право да ѝ се сърди, че защитава интересите си, като разузнава, а и моделира българските политически особености.

Както казват в Америка - волно или неволно Доналд Тръмп подкрепя руските интереси. Така е и в България - волно или неволно, млади и напористи депутати и "експерти" със странно образование, станали специалисти по ядрена енергетика по "финансова" случайност, работят в същата посока. При това си доставят лично удоволствие в лъжите и незнанието си. И накрая след техните ругатни срещу новите технологии - "Белене". И пълен контрол на Русия в енергетиката ни. Иначе всички се обявяват за ЕС и НАТО.

Дали България е добра в защита на своите интереси и дали е разумно всички енергийни яйца да се държат в една газово-ядрена кошница - това е въпрос на национална сигурност. Въпрос, който ще бъде ключов разделител в дебата за президентските избори. А оттам и за бъдещото управление на България.

В новата ни история имаме четирима президенти. Дали президентската институция е слаба или силна, влиятелна или не, зависи не само от конституцията, но и от човека.

Петър Стоянов и Георги Първанов бяха влиятелни, без съмнение. Пътят към НАТО и Европейския съюз проправи първият. Връщането към Русия бе основната заслуга на втория. Какъв ще е новият? Засега единственият известен участник от "голяма" партия в битката за президентския пост е ген. Румен Радев, издигнат от БСП и АБВ.

Вероятно човекът има качества, след като още в първия ден на кампанията му го цитираха във вестник "Правда" (в статия, озаглавена "НАТО унищожават армията на България"). И все пак едва ли си мислите, че името на бившия командир на ВВС е случайно хрумване на български партиен лидер.

Отговорете си на въпроса какво трябва да бъде променено или прекратено в българската политика и икономика - оттам ще разберете как се е случил изборът на типажа на кандидата. И от коя голяма държава е дошла идеята - след едно "ляво" посещение в Москва.

Един от ключовите проблеми през следващите години ще бъде въпросът за изхарчването на излишъка от бюджета: дали да отиде за американски (шведски, френски и др.) бойни самолети, или да се даде за АЕЦ "Белене" и/или друга руска техника - самолети, хеликоптери, танкове и други. В медиите "летят" непрекъснато Су-24, очакват се МиГ-35, скоро ще видите и хелокоптери. Все авиаторски неща.

Не се учудвайте, ако на балотажа през ноември генералът-патриот бъде подкрепен не само от ДПС (Доган), но и Патриотичният фронт (не само от приятеля на Йосиф Кобзон - Волен Сидеров). Всяка политическа партия има право на свой избор. Всяка.

Просто влиянието на Русия в България е по-мощно от всички останали външни сили, без съмнение. Умно, отдалече подреждат нещата. Нямаме право да им се сърдим.

Защо обаче си мислим, че само руснаците изобретяват и са най-силни. Защо не гледаме на света по-широко? Той не се доминира от руски иновации, идеи или красоти. Сигурно видяхте новината за висящия планински мост в Китай или философското есе на Стивън Хокинг за благоденствието. Ако мислим, че "нови технологии" означават компютри и телефони - може да се окаже, че сме примитивно мислещи.

Дали умеем да диверсифицираме влиянията у нас, така че да не са биполярни или псевдо-биполярни - ние решаваме.

Кои са силните в света, защо имат интереси у нас и могат ли те да доведат до повече просперитет и гаранции за националната сигурност? Могат ли да предложат най-добрите технологии в света или предлагат само различни начини да плащаме скъпо за евтини неща (газ, ток от лигнит, слънце, вятър и др.)? Ако можем, нека да действваме с мислене преди, а не след. И преди всичко, с мисъл за българските интереси.

Докато и последната гайка за Белене е в страната, агонията в енергетиката на България, страхът и мъката в отношенията с Русия ще тегнат на нашето мислене и развитие.

[Инвестор.БГ](#)

✓ Илиян Василев: Абсурдно е да развиваме енергетика през политиката

Вече пазарите, а не политиките решават кои проекти да бъдат реализирани, смята дипломатът

Част от управляващите у нас се "заразиха" от геополитическата болест на Русия и се опитват да развиват бизнес, особено в областта на енергетиката, през политиката, каза в ефира на БНР бившият посланик на България в Русия Илиян Василев. При това за развитието на икономически проекти се използват междуправителствени споразумения, допълни още той.

За него подобни опити са "пълен абсурд" и дори и в Москва вече има осъзнаване, че тази стратегия вече не работи. За Русия енергетиката беше поле за изява и инициатива на политическото ръководство, каза още дипломатът.

Василев припомни, че проектите вече стават само ако пазарите ги искат, а не след двустранна среща между канцлера на Германия Ангела Меркел и руския президент Владимир Путин, например. "Доскоро инфраструктурните проекти ставаха, защото Путин е начертал една линия", каза Василев и допълни, че Русия вече няма нужните финансови средства, за да продължава с тази политика.

Пазарите – това са банките, които трябва да преценят ще има ли достатъчно приходи от реализацията на проектите. В случая с изграждане на газопроводи приходите зависят от това дали ще има достатъчно потребители, които да купуват суровината, обясни още Илиян Василев.

За него България няма възможност да влияе върху отношенията между Русия и Турция, но може да се възползва от определени тенденции – особено ако не ги интерпретира "панически като страховтна заплаха". "Във всеки риск има и

възможност", заяви дипломатът и допълни, че не трябва да "надценяваме" подобряването на отношенията между Турция и Русия.

Илиян Василев беше категоричен, че при посещението си в Турция премиерът Бойко Борисов ще обсъди проблеми, които трябва да бъдат решени на ниво ЕС, а не двустранно. Веднага след срещата си с Бинали Йълдъръм българският премиер ще замине за Берлин, където ще има разговори с канцлера Ангела Меркел.

✓ **Методи Цанов: 3% икономически ръст в България е реалистична прогноза**

Според маркоикономиста българската икономика се е движила в унисон със световната и най-вече с европейската, но с известно забавяне - в рамките на полов

Прогноза от 3% или малко под 3% ръст на икономиката в България е напълно реалистична, имайки предвид данните за растежа на БВП през второто тримесечие на 2016 г. и икономическите индикатори, публикувани до този момент. Това каза макроикономистът Методи Цанов в предаването "Светът е бизнес" с Ивайло Лаков по Bloomberg TV Bulgaria.

По думите му българската икономика винаги се е движила в унисон със световната и най-вече с европейската, но с известно забавяне - в рамките на половин година. "В този ред на мисли в момента икономиката на България достига пик на своето циклично възстановяване след кризата", казва Цанов. "Забавянето на растежа на европейската икономика неимоверно ще се отрази на икономиката на България, поради което може да се очаква подобно развитие, но едва през последното тримесечие на 2016 г.", смята той.

"Инвестициите ускоряват своя спад през второто тримесечие на 2016 г. на годишна база, което идва основно по линия на еврофондовете. Данните за инвестициите в дълготрайни активи показват също подобна тенденция. Това, което изненадва обаче е, че потреблението успява да компенсира спада при инвестициите", коментира още Цанов.

Според него България трябва да се стреми към привличането на повече инвестиции, но не по-линия на еврофондовете, а по линия на реални компании, инвестиращи в създаването на работни места и произвеждането на стоки с висока добавена стойност. По статията работи: Екип на Bloomberg TV Bulgaria.

✓ **Ципрас: Brexit е алармата, че ЕС върви в грешна посока**

Гръцкият премиер поиска повече средства от центъра на ЕС към периферията, за да бъде подкрепен икономическият растеж.

Изборът на британците да напуснат ЕС е алармен сигнал за общността и европейските лидери, че се движим в грешната посока. Този коментар направи гръцкият премиер Алексис Ципрас по време на срещата на Партията на европейските социалисти (ПЕС) в Париж, пише Ана Мра.

Партията на Ципрас е от друго политическо семейство, но той присъства на заседанието по покана на френския президент Франсоа Оланд. Основната тема на разговорите е бъдещето на ЕС след Brexit, икономическият растеж и социалната кохезия в общността.

Гръцкият премиер е категоричен, че ЕС трябва да започне дискусия за бедността и безработицата. Ципрас поиска удвояване на средствата, отпускани по Плана Юнкер за подпомагане на европейската икономика, като фондовете трябва да бъдат насочени към държавите в ЕС с нисък брутен вътрешен продукт и в тежка икономическа ситуация.

"Това означава трансфериране на средства от центъра към периферията, от север на юг", допълни той пред лидерите на европейските държави, чиито партии членуват в ПЕС.

Ципрас нарече Пакта за стабилност и растеж "една от причините за кризата" в ЕС и поиска неговото преразглеждане или включване на някои изключения.

Пактът съдържа набор от правила, които целят стабилни публични финанси в държавите от ЕС. Той определя цели за бюджетния дефицит и спрямо правилата държавите трябва да бъдат наказвани при неизпълнение на изискванията – т.нар. процедури при прекомерен дефицит.

Според гръцкия премиер обаче има нужда от някои изключения от стриктните фискални правила. Част от тях се отнасят например да не бъдат взимани предвид разходите, направени за икономически растеж и инвестиции в публичния сектор, както и за подобряване на ситуацията на пазара на труда.

Лидерът на СИРИЗА отдавна коментира, че ЕС има нужда от повече социални елементи и в опит да организира "южен отпор" на политиката на Брюксел днес, организира среща в Атина. На 9 септември разговор за по-социална Европа ще водят лидерите на Франция, Италия, Португалия, Малта, Кипър и Гърция.

✓ **Европейските борси финишираха на червено**

Петролът се луташе между ръстове и спадове по време на европейската сесия, тъй като опасенията за свърхпредлагането се върнаха.

Европейските борсови индекси се понижиха и затвориха сесията в четвъртък на червена територия, съобщи CNBC.

Паневропейският индекс Stoxx 600 се понижи с 0,84% по предварителни данни, като всички сектори се търгуваха на червена територия.

Липсата на ключови данни през последните дни накара инвеститорите да се фокусират върху речта на председателя на Федералния резерв на САЩ Джанет Йелън в петък. Те ще следят внимателно симпозиума в Джаксън Хол, щата Уайоминг за сигнали кога американската централна банка има намерение да повиши лихвените проценти, което ще се счита и донякъде за оценка за дългосрочните перспективи за икономиката.

Петролът се луташе между ръстове и спадове по време на европейската сесия, тъй като опасенията за свърхпредлагането се върнаха.

Малко след 19:00 часа българско време американският лек суров петрол WTI и европейският бенчмарк Brent се търгуваха с ръст от около 0,5% до съответно 47 и 49,3 долара за барел.

Волатилността в цената на петрола вероятно има известно влияние върху инвеститорските нагласи в Европа, тъй като спадът в цената води и до понижение при акциите на нефтените и газовите компании. Силният долар пък натежава на цените на металите и съответно на компаниите в сектора.

Акциите на Glencore поевтиняха с 3,2 на сто въпреки отчета за второто тримесечие от сряда, който показва, че загубите се свиват и че компанията продължава да полага усилия за понижаване на дълга си.

Акциите на Anglo American и Arcelor Mittal също отчетоха спадове от съответно 1% и 0,4%

В корпоративната сфера кабинният персонал на Lufthansa гласува в подкрепа на сделка за нови условия за заплащане и пенсии и по този начин сложиха край на дългия диспут между синдикати и работодатели. Акциите на германския авиопревозвач се понижиха с 2,8 на сто.

Sunrise Communications и Playtech бяха едни от най-добре представящите се компоненти в Stoxx 600, след като и двете компании отчетоха добри резултати.

По статията работи: Радина Колева

[Солидарна България](#)

✓ Чили на бунт срещу витрината на "чикагската школа" – пенсионната измама

Последствията от лабораторното експериментиране на неолиберализма във времената на Пиночет, както и опитите за козметичното му модифициране, възмутено се отхвърлят от жертвите

Къдринка Къдринова

Масовите шествия срещу пенсионната система, залели цяло Чили през миналия уикенд и стигнали до над един милион участници, може би най-после ще отворят очите на света за една отдавна очевадна истина. А именно – че прехвалената из нашите географски ширини чилийска пенсионна система, дълго лъскана като най-прочутата витрина на неолибералната "чикагска школа", която експериментира рецептите си първо върху смазаните от диктатурата на Пиночет чилийци, всъщност е грозно и пропукано криво огледало.

Тя обещаваше, че ще произвежда щастливи и доволни пенсионери от онези, които внасят през целия си трудов живот по 10% от заплатите си в частни пенсионни фондове плюс още 3% за евентуална инвалидност. Внушаваше надеждата, че фондовете ще инвестират умно и успешно парите на съвестните вложители и ще им осигурят пенсии, равни на 70-80% от заплатите.

Но каква е действителността? Всъщност сега 92% от пенсионираните чилийци получават едва по около 220 долара на месец. Което е под минималната работна заплата за страната, изчислена за тази година на 373 долара.

Централната артерия на чилийската столица Сантяго – "Аламеда" – бе залята на шествието на 21 август от над 500 000 души. Общо в цяло Чили срещу пенсионната система протестираха 1,3 милиона души в 50 града.

Недоволството не е от вчера

В шествията на 21 август из 50 чилийски града се включиха два пъти повече хора, отколкото в предходната подобна проява на 24 юли. По начало недоволството в Чили от пенсионната система кипи от много отдавна, дори още преди падането на Пиночет. След демократизацията то доби наистина масови размери и нееднократно са били правени съвсем конкретни предложения за кардинална промяна в самия принцип на функционирането на системата. Правени са и определени реформи – например, още през 2008 г., при първия мандат на сегашната президентка социалистка Мишел Бачелет, беше въведен т.нар. "солидарен стълб", осигуряван със съвместните усилия на държавата, работодателите и работниците за подкрепа на хората, които не са имали възможност да заделят нищо от ниските си доходи за пенсионните фондове. От същия "стълб" започнаха да идват също пенсии за инвалидност.

AFP е абривиатурата на пенсионните фондове в Чили. Протестиращите си направиха и каламбур с фразата на испански, която започва със същите букви: "Тук произвеждат бедни".

Редно е да се припомни, че точно през 2008-а – годината на световната финансова и икономическа криза – чилийската пенсионна система преживя тежък трус, тъй като се оказа, че частните фондове са инвестирали средствата на вложителите си в големи американски банки, които фалираха. И държавата трябваше спешно да ги спасява. Но не на 100 процента. Голяма част от загубите пак се оказаха за сметка на гражданите. Съгласно съществуващите правила, ако стратегията на даден пенсионен фонд не е донесла достатъчен доход или е довела до загуби, тогава държавата се включва, за да осигури пенсията на вложителите. Но тя е в размер на минималната пенсия и се отпуска, само на хора, които в течение на 20 г. съвместно са си плащали вноските на съответния АФП.

Тогава, през 2008-ма, бях в Чили и няма да забравя коментара на семейство чилийски приятели: "Ние губим сега наши средства, заделени с тежък труд и ограничения в продължение на години. А пенсионните фондове, въпреки че също вдигат шум за загуби, нищо няма да усетят – те отдавна са натрупали огромни печалби от мравчици като нас и са се превърнали в едни от най-мощните играчи в чилийските финанси и икономика. От благоволенieto им зависят правителства и президенти". "За обществена пенсионна система. Стига вече AFP" – зове най-големият надпис над тези демонстранти.

Крещящи дисбаланси

Реално чилийската пенсионна система е съсредоточила в частни ръце средства, надвишаващи 65% от БВП на страната. В същото време обаче резултатите за самите вложители са много далеч от обещанията, че ще получават минимум 70% от заплатите си през последните 10 г. на своя трудов стаж. В действителност пенсионерът средно взима 39% от заплатата си, като при жените този показател е още по нисък – 14%.

Получи се и разминаване в прогнозите, че пенсионни вноски ще плащат поне 80% от всички работещи. Реално това можеха да си позволят около 52% от мъжете и 44% от жените. Внушителен се оказа процентът на хората, които предпочетоха да останат "на сиво", да се договорят с работодателите, да укриват доходи и да не правят пенсионни вноски, защото иначе не биха могли да живеят с ниското си заплащане. Но дори и сред клиентите на пенсионните фондове около една трета всъщност са представители на слоевете, които са под прага на бедността.

Да не забравяме още един съществен елемент от картината в Чили – специалното положение с пенсиите в армията и силите за сигурност, заковано още от времето на Пиночет. Те остават извън въведената от диктатурата през 1981 г. система за всеобщо частно пенсионно осигуряване и продължават да се изплащат от държавата. В някои случаи става дума за суми, надвишаващи 50 минимални пенсии. Норма е военни, полицаи и карабинери да получават и като пенсионери практически толкова, колкото са взимали и като работещи. Докато обичайното за "простосмъртните", вплетени в мрежата на частните пенсионни фондове, е да са обречени на пенсии, равни на една трета или най-много на половината от някогашните им заплати.

Президентката на Чили Мишел Бачелет обяви на 9 август предложенията си за реформиране на пенсионната система чрез включване в нея и на държавен фонд, но недоволните граждани сметнаха мерките за половинчати. Те искат създаване на нова обществена конструкция за пенсионно осигуряване.

4 законопроекта за реформи и един проект за национална стачка

На фона на тези крещящи дисбаланси става ясно защо ангажимент за усъвършенстване на пенсионната система беше заложен и в обещанията, с които през 2014-та Мишел Бачелет спечели втория си президентски мандат. В същата 2014-та тя създаде и специална комисия към президентството, която да изготви проект за осъществяването на реформите в тази сфера. Резултатът бе проектозакон, който президентката оповести в обръщение към нацията на 9 август. В него се предвиждат ред съществени подобрения на досегашните правила – примерно, премахва се съществуващата дискриминация към пенсиите на жените. Другата съществена новина е въвеждането в играта и на държавен пенсионен фонд.

Протестиращите срещу системата обаче са недоволни от тези козметични според тях модификации, които не променят принципа и съответно не носят повече справедливост. Те не смятат, че нещата ще се подобрят от това, че към частните фондове ще се добави и държавен. Те искат смяна на същността, друг тип организиране на системата, поемане от държавата на нейните отговорности за гражданите ѝ. Ето защо след обръщението на Бачелет участниците в демонстрациите практически се удвоиха и предупредиха, че ако не се пристъпи към реални промени, на 4 ноември т.г. ще свикат общонационална стачка.

Проблемът се дискутира активно и на законодателно ниво. Наред със законопроекта на Бачелет в парламента са постъпили още 3 проекта на същата тема. Интересното е, че един от тях е подготвен от шестима депутати от лявата коалиция "Ново мнозинство", застанала зад Бачелет на изборите. Техните предложения обаче са по-радикални, отколкото на президентката. "AFP е равно на робство" пише на развзатото от демонстрант чилийско знаме.

Първомайската "шега" на пиночетистите

"Тук произвеждат бедни" – това е един от основните лозунги на протестиращите срещу пенсионната система, олицетворявана от т.нар. АФП (от испанското Administradoras de fondos de pensiones – "Администратори на пенсионни фондове"). Споменатият лозунг на испански звучи така: "Aquí fabrican pobres". И също отговаря по първите си букви на АФП.

Гражданското движение, организирано сегашните протести, се прочу като NO más AFP ("Стига вече АФП"). Често се изписва и като NO + AFP – защото на испански думата más означава и "плюс".

Именно тези АФП са частните пенсионни фондове. Те са замислени от "чикагските момчета" на Пиночет още през 1980 г. и са лансирани със закон, приет на 4 ноември с.г. Той постановява 6-месечен "преходен период", през който никой АФП няма право да започне да функционира. Стартът им е даден официално на... 1 май 1981 г. Една съзнателно търсена гавра на онзи кръвожаден режим с Международния ден на работническата солидарност. Ето какво провъзгласява по-късно "бащата" на идеята Хосе Пиниера: "Символите са много важни и този "рожден ден" позволява на работниците да отбелязват 1 май не като ден на класовата борба, а като ден, в който им е била дадена свободата да изберат собствена пенсионна система, ден, в който те бяха освободени от веригите на държавната система за социално осигуряване".

Цинизмът е пълен, защото атрактивно поднесената идея, че всеки работник сам си осигурява пенсията със своите вноски в АФП, а оттам дори му предлагат допълнителна доходност с умели инвестиции, всъщност превърна всеки един такъв работник в донор за укрепване на поисканата го система. Защото бързото набъбване на средства в пенсионните фондове направи от тях водещи фактори за икономическо стабилизиране първо на Пиночетовия режим, а после и за излизане на световните финансови пазари и за мащабни игри с транснационалните корпорации, които живеят от какво? – да, от експлоатацията на също такива работници...

Добре е сега и у нас по-внимателно да се вслушваме в ехото от протестите "на края на света" – т в Чили. И да спрем навреме засилването по пътя, от който чилийците вече се връщат – измамани, окрадени и вбесени от онези, които винаги искат да стават все по-богати и все по-недосегаеми.

[Весту.бг](#)

✓ Българка сред експертите, препоръчвани за екипа на Хилари

Икономистът от български произход Паулина Чернева е сред осемте експерти, препоръчани от американското списание "Уийк" (TheWeek.com) за членове на икономическия екип на Хилари Клинтън, ако тя стане президент на САЩ на изборите на 8 ноември.

"Павлина Чернева е ръководител на катедрата по икономика в колежа "Бард" и е научен сътрудник на Икономическия институт "Леви". Тя енергично защитава идеята за гарантирано работно място, чиято цел е приличната и добре платена работа да е нещо, което винаги е достъпно за всеки", пише кореспондентът по икономика и бизнес на "Уийк" Джеф Спрос в статия, озаглавена Hillary Clinton's economic dream team (Икономическият екип мечта на Хилари Клинтън).

"Ако някъде е нужно да се приберат отпадъците, да се съживят зелените пространства или да се поправи водопроводната инсталация, гарантираното работно място ще свърже безработните с тези възможности", посочва изданието.

Спрос подчертава, че няма представа дали препоръчаните от него икономисти ще получат предложение за работа от Клинтън, ако тя стане президент, нито дали биха приели такова предложение.

"Ако обаче Клинтън утре ме попита кого да избере, това са първите хора, с които ще й кажа да се свърже", казва Спрос.

Мениджър

✓ **Икономисти: Изборът на Тръмп ще предизвика рецесия**

Ако Доналд Тръмп стане президент на САЩ през ноември, глобалната икономика може да изпадне в рецесия, смятат експерти от Citigroup, цитирани от Франс прес.

Според екипа, воден от главния икономист Вилем Бюитър, президентските избори в САЩ са основен източник на несигурност за световната икономика.

Експертите прогнозирают победа на Хилари Клинтън и приемственост в икономическата политиката, както и фискална експанзия, но отбелязват, че при Тръмп мрачните дни за икономиката ще продължат.

Като се вземе предвид несигурността и затагането на условията за финансиране, победата на Тръмп може да намали растежа на световния БВП с 0,7 – 0,8 процентни пункта, смятат икономистите от банковата група. Това от своя страна били се отразило на БПВ в страните в рецесия, поясняват експертите, които прогнозирают глобален ръст от или под 2%.

Според ново проучване, публикувано вчера, Тръмп изостава с 41% подкрепа срещу 51% за Хилари Клинтън.